

Veľkonočná večera v rodine

(autor: Radomír Jonczy vedúci adventistickej služby rodinám Česko-Slovenskej únie CASD)

Blíži sa Veľký piatok a s ním sa v našich mysliach vynára posvätná spomienka na Ježišovu poslednú veľkonočnú (sederovú) večeru. U nás je zvykom, že si ju pripomíname pravidelne raz za štvrtýrok slávením Večere Pánovej v rámci sobotných bohoslužieb. V súčasnej dobe však táto bohoslužba v našich zboroch kvôli koronavírusovej karanténe prebehnúť nemohla. Chceme vám preto navrhnúť, aby ste ju tento rok prežili vo svojich rodinách, a to tak nejako podobne, ako ju slávil Ježiš so svojimi učeníkmi v podkrovnej miestnosti jedného z jeruzalemských domov.

Minulý rok (2020) sme mohli na webe CASD českého združenia čítať článok, v ktorom sa vedúci oddelenia služby rodinám odvoláva na to, že bohoslužby môžeme podľa vzoru našich starších židovských súrodencov sláviť aj v rodinách, pretože každá rodina je ako stvorená pre to, aby fungovala ako malý chrám (mikdaš meat). Otec sa pri veľkonočnej večeri môže stať kňazom, stôl oltárom, modlitby voňavou, bohumilou obeťou a spevy spoločným vyznaním viery. Pútavou a inšpirujúcou sa pre nás a naše deti môže stať aj veľkonočná večera, teda rodinná bohoslužba slávená Ježišovým štýlom. Myslíme, že by ste si takúto príležitosť nemali nechať ujst'.

Keďže večera Pánova (sederová) bola pôvodne večerou skutočnou, zabehnite do špajze, podľa zoznamu v prílohe pripravte potrebné suroviny (alebo nejakú inú vhodnú náhradu, ktorú v špajzi máte), materiály pre Pesachovú rodinnú večeru nájdete v prílohách, pekne si podľa priloženého scenára všetko dopredu nacvičte a večer, po východe prvej hviezdy, sa do toho dobrodružstva pust'ite. Veríme, že napriek chmáram koronavírusu prežijeme nádherný a užitočný večer, ktorý nás ako rodiny zbliži navzájom a priblíži Pánu Bohu.

Budeme vďačný, keď sa s nami podelíte o skúsenosti z tohoto zážitku.

Ján Šolc, vedúci odd. detí v Slovenskom združení CASD

Čo treba pripraviť

Na večeru

3 macesy pre každého
Vinná šťava
Sladkosti na výkupné pre deti za kúsok macesu
Opečená mäso s kosťou (kuracie krídlo, stehno, jahňacie) alebo repa/cvikla
Pečené alebo varené vajcia
Strúhaný chren
Rímsky šalát (medvedí cesnak)
Zeler
Petržlen
Varený zemiak
Hranolky z mrkvy
Hranolky zo stonkového zeleru
Zemiakové pečené hranolky
Malé redkovky
Kečup
Cesnakový dip
Bylinkový dip
Soľ

Charoset (zmes strúhaných jablák, orieškov, mandlí, škoric a červeného vína)
Biela servítka na prikrytie macesov
Nádoba s džbánom na umývanie rúk
Tmavé okuliare pre každého
Tácky
Misky
Kelímky / poháre

Materiál na predvádzanie Egyptských rán

Liehová fixka (čierna)
Sviečky
Pohár pre proroka Eliáša
papierové žabky
figúrky šeliem
figúrky dobytky
farebné nálepky
guličky z papiera
bublínková fólia
slnéčné okuliare

Lahko improvizované podmienky na chate :)

Scenár Sederu

Role:

1. Deti
2. Hlava rodiny
3. Komentátor
4. Ostatní dospelí

Na stole:

1. Sederové taniere (tácky) pre všetkých
2. Pohár na víno pre každého plus jeden pre proroka Eliáše
3. Nádoba a džbán k umývaniu rúk (ruky sa umyjú preliatím)

Na sederovom tanieri alebo v miskách na stole:

1. zro'a (opečená kosť, obvykle kuracie krídlo, vegetariáni: repa/cvikla)
2. bejca (pečené alebo varené vajce)
3. maca (3 macesy)
4. maror (horké byliny, strúhaný chren, rímsky šalát, čakanka, ...) horkosť
5. karpas (trpká koreňová zelenina, zeler, petržlen, zemiak, ...) zelená bylina
6. majim (slaná voda) symbolizuje slzy preliate v otroctve
7. charoset (zmes jablák, orieškov, mandlí, škoric a červeného vína) symbolizuje hlinu tehál na stavbu pyramíd

Úvod

Komentátor: Pésach je jedným z najdôležitejších židovských sviatkov. Je sviatkom najstarším, bohatým svojou históriou aj posolstvom. Má veľký výchovný význam – pesachový seder je mi. veľkou slávnosťou, pri ktorej hrajú deti dôležitú rolu. Pésach pripomína odchod Izraelitov z egyptského otroctva a vyznačuje sa mnohými zvláštnymi príkazmi a zvykmi, ktoré z neho robí najzložitejší sviatok vôbec.

Nie je to len krásna spomienka, pre Izraelcov sa stáva Exodus skutočnosťou, aktualizuje sa práve v tejto chvíli. Preto je Pésach slávnosťou najväčšou radosťou, ktorá odhaľuje, ako Boh viedol svoj ľud z otroctva do slobody, zo smútku do radosti, z trúchlenia do jasotu, zo zajatia k záchrane a z temnoty do veľkého svetla.

Štruktúra

Komentátor: Seder môžeme rozdeliť na štyri časti:

1. Úvodné obrady
2. Rozprávanie a večera
3. Modlitba po jedle
4. Záverečné obrady

Sederová večera je sprevádzaná modlitbami, piesňami a komentármi. Každé gesto má význam.

Kadeš (posvätenie)

Komentátor: Naplníme si vínom prvý pohár k požehnaniam sviatočného dňa. Niektorí z dospelých pomôžu deťom.

Hlava rodiny: Požehnaný si, Hospodin, Bože náš, Kráľ sveta, stvoriteľ plodov vinnej révy. Požehnaný si, Hospodin, ktorý posväcuješ sviatky.

Komentátor: V pohodlnej polohe, vypijeme väčšiu časť obsahu prvého pohára.

Urchac (umývanie rúk)

Komentátor: Účastníci sederu si prvý krát umývajú ruky. Deti účastníkov obídu s džbánom a umývadlom.

Deti: Deti polievajú ľuďom aj sebe navzájom ruky vodou z džbánu.

Karpas (zelené)

Komentátor: Hlava rodiny vezme kus trpkkej koreňovej zeleniny (zeler, petržlen, zemiak), ponorí ju do misky so slanou vodou a požehná.

Hlava rodiny: Požehnaný si, Hospodin, Bože náš, Kráľ sveta, stvoriteľ plodov zeme.

Komentátor: Ostatní pri stole nasledujú jeho príklad. Deti majú pripravené zeleninové hranolky a slané dipy.

Deti: Na stole je niekoľko ďalších druhov zeleniny a dipov – deti hľadajú medzi potravinami na stole zeleninu, ktorá rastie v zemi alebo má v zemi aspoň významne veľký koreň a ďalej majú najst dipy, ktoré sú slané. Na stole sú hranolky z mrkvy, stonkového zeleru, malé reďkovky alebo opečené zemiakové hranolky a ako dipy kečup, cesnakový dip a bylinkový dip.

Jachac (rozdelenie)

Komentátor: Hlava rodiny rozlomí maces, jednu polovicu z neho dá deťom na schovanie a zostávajúcu polovicu vráti na jej miesto.

Deti: Každé dieťa dostane od rodičov polovicu prostredného macesu, ktorý si dá do servítky, podpíše a schová. Po večeri ho budú rodičia hľadať a keď nenájdu, tak zaplatia výkupné.

Magid (recitácia)

Komentátor: Nalejeme druhý pohár a najmladší z účastníkov sederu položí hlave rodiny štyri tradičné otázky na to, čo odlišuje túto noc (večeru). Je zvykom, že dieťa spieva otázky hebrejsky a dospelí sa pridávajú na refrén.

Deti: Deti spievajú „MaNishtana“ a potom položí otázky slovensky:

- 1. Dieťa 1:** Čo odlišuje túto noc od všetkých ostatných nocí? Že totiž každú inú noc jeme kvasený chlieb aj nekvasených chlieb, ale túto noc len macesy?
- 2. Dieťa 2:** Že každé iné noci jeme všetku zeleninu, ale dnešnú noc iba horkú?
- 3. Dieťa 3:** Že každé iné noci ani raz neponárame do slanej vody, a tejto noci dvakrát?
- 4. Dieťa 4:** Že každé iné noci jeme, hovieme si aj nehovieme, a tejto noci všetci hovieme?

Všetci dospelí (hlava rodiny ich vedie): Boli sme v Egypte faraónovými otrokmi, ale Hospodin, náš Boh, nás odtiaľ vyviedol pevnou rukou a vztiahnutým ramenom. A keby Svätý, buď požehnaný, nevyviedol našich predkov z Egypta, boli by sme dodnes my a naše deti a deti našich detí faraónom zotročení v Egypte.

Deti: Deti (vpredu) rozpráva, ako sa Izraeliti dostali do Egypta a ako sa im tam darilo.

- **Dieťa 5:** Keď bol Jozef správcom v Egypte a po celej zemi bol hlad. Prišla celá jeho rodina za ním.
- **Dieťa 2:** Izrael sa rozmohol. Nastúpil nový faraón, ktorý si nepamätal na Jozefa a mal z veľkého počtu Izraelcov strach.
- **Dieťa 1:** Egypťania nútili Izraelcov pracovať, stali sa otrokmi a dohliadali na nich dozorcovia, ktorí ich bili a nútili ich robiť ťažkú prácu.
- **Dieťa 3:** Napriek tomu sa Izraelský ľud rozmáhal a rástol. Egypťania sa Izraelcov začali báť.
- **Dieťa 4:** A tak Faraón nariadil usmrtiť každého narodeného Izraelského chlapca hodením do rieky Níl.
- **Dieťa 5:** Jedna žena porodila syna. Snažila sa ho zachrániť, a preto ho vložila do košíku a poslala po Níle.
- **Dieťa 6:** Dieťa našla Egypťská princezná, pomenovala ho Mojžiš a vzala si ho do Paláca.
- **Dieťa 2:** Keď Mojžiš vyrástol, vyšiel medzi svoj ľud a sledoval ich ťažkú prácu.
- **Dieťa 4:** Videl Egypťana, ako bije jedného z nich. Mojžiš Egypťana zabil a ukryl ho v piesku. Potom dostal strach a utiekol.
- **Dieťa 3:** Mojžiš sa stal pastierom. Hospodin videl utrpenie svojho ľudu, ktorý je v Egypte a poslal Mojžiša k Faraónovi, aby vyviedol svoj ľud z Egypta
- **Dieťa 1:** Pretože Faraón nechcel ľud prepustiť, Hospodin vztiahol ruku a bil Egypt všetkými svojimi divmi.

Deti: (spoločne) „Egyptčania s nami zle nakladali, trýznili nás a tvrdo nás zotročovali. Tu sme volali k Hospodinovi, Bohu našich otcov, a Hospodin nás vypočul, vzhliadol na naše pokorenie, plahočenie a útlak. Hospodin nás vyviedol z Egypta pevnou rukou a vztiahnutou rukou, za veľkej hrôzy, so znameniami a zázrakmi.“ (5M 26,6–8)

Komentátor: Pri nasledujúcom vymenovaní egyptských rán, budú deti rany prakticky predvádzať.

Hlava rodiny:

1. Voda Egypta sa premenila na krv.
2. Egypt zaplavili žaby.
3. Prach sa premenil na otravný hmyz.
4. Egyptčanov sužovali nepríjemné divé zvieratá.
5. Dobytok postihol mor.
6. Choroba nakazila aj Egyptčanov.
7. Krupobitie zničilo úrodu na poliach.
8. Záplava kobyliiek zničila zbytok úrody.
9. Egypt zahalila temnota.
10. Zomreli prvorođené deti Egyptčanov.

Deti: Deti pri každom slove predvádzajú ranu prakticky.

Hlava rodiny: Z akého dôvodu jeme tieto macesy (ukazuje macesy)? Preto, že než sa našim predkom zjavil Svätý, buď požehnaný, a vykúpil ich, nestačilo im vykysnúť cesto.

Hlava rodiny: Prečo jeme túto horkosť (ukazuje horké byliny (rímsky šalát, čakanka))? Preto, že Egyptčania strpčovali život našich predkov v Egypte.

Komentátor: Potom všetci pozdvihneme poháre a preniesieme:

Všetci dospelí (hlava rodiny ich vedie): Preto je našou povinnosťou ďakovať Tomu a ospevovať, oslavovať, vychvalovať, vynášať, sláviť, žehnať, vyzdvihnúť a chváliť Toho, kto urobil pre našich predkov a pre nás všetky tieto zázraky. Vyviedol nás z otroctva ku slobode, zo zármutku k veselíu, z dní trúchlenia ku dňu sviatočnému, z najhlbšej temnoty k veľkému svetlu a zo zotročenia k vykúpeniu. Predstúpme pred Neho teda s piesňou novou, ospevujte Hospodina!

Komentátor: V pohodlnej polohe vyprázdnieme druhý pohár.

Rachac (umývanie rúk)

Komentátor: Nasleduje druhé umývanie rúk, po ktorom hlava rodiny preniesie požehnanie. Deti účastníkov obídu s džbánom a umývadlom.

Hlava rodiny: Požehnaný si, Hospodin, Bože náš, Kráľ sveta, že si nás posvätil svojimi príkazmi a dal si nám príkaz o umývaní rúk.

Deti: Deti polievajú ľuďom aj sebe navzájom ruky vodou z džbánu.

Moci MacaMarorKorech (požehnanie macesu, horká bylina a spojenie)

Hlava rodiny: (s macesmi v rukách) Požehnaný si, Hospodin, Bože náš, Kráľ sveta, že vyvádzaš zo zeme chlieb.

Komentátor: Hlava rodiny odlomí dva kúsky macesu, vloží medzi nich trochu horkých bylín (strúhaný chren, rímsky šalát, čakanka) a charosetu (strúhané jablká), a tento sendvič zje. Ostatní nasledujú jeho príklad.

ŠulchanOrech (prestretý stôl)

Komentátor: Večer začíname vajcom namočeným do slanej vody a pečeným mäsom (repou/cviklou) so zeleninou a bylinami. Pokračujeme ďalšími pripravenými pokrmami, podľa chuti...

Deti: Premietanie animovaného filmu „Princ Egyptský“.

Cafun Barech (schovaný a požehnanie)

Všetci dospělí: Rodičia hľadajú a keď nenájdu, tak vykupujú od detí schovaný kúsok macesu.

Komentátor: Na záver večere rodičia rozdelia ostatným vykúpené macesy. Je to posledné sústo, ktoré tejto noci sme si zjesť, aby chuť sederu pretrvala v našich ústach.

Komentátor: Nalejeme tretí pohár a v pohodlnej polohe ho vypijeme.

Halel (chvála)

Komentátor: Po naliatí štvrtého pohára pokračujeme spevom žalmov.

1. Žalm 98 - ZamruL'Adonai
2. Žalm 121 - HineLoYanum
3. Žalm 133 - HineMaTovUmanaim

Komentátor: Opretý o ľavý lakeť vyprázdňime štvrtý pohár.

Nirca (prijatie)

Komentátor: Nasleduje spev piesne (ŠemaJisra'el, a ďalšie ...)

Komentátor: Pri otvorených dverách pozývame piesňou „Elijahuhanavi“ Eliáša k nám, tým sederová večera končí.